

## **Informacja dla rodziców nt. gotowości szkolnej**

Proszę o zapoznanie się z wyznacznikami stanu mowy dziecka, oczekiwanego po ukończeniu klasy "0"

### **Oczekiwane efekty aktywności językowej dziecka w zakresie mowy:**

- przejawia wrażliwość słuchową
- ma rozwinięty słuch fonematyczny
- uważnie słucha rozmówcy
- prawidłowo artykułuje głoski
- swobodnie posługuje się mową dla wyrażania swoich myśli, potrzeb, stanów emocjonalnych
- w codziennych sytuacjach
- formułuje zdania poprawne pod względem gramatycznym
- w toku komunikowania się z innymi stosuje pozawerbalne środki wyrazu
- mówiąc, przejawia postawę twórczą (swoista intonacja, wykonanie, interpretacja)
- chętnie korzysta z książek dla dzieci
- zna nazwiska wybranych autorów i tytuły wybranych pozycji klasycznej literatury dziecięcej
- recytuje z pamięci wiersze lub ich fragmenty
- rozumie znaczenie znaków i symboli graficznych
- jest zainteresowane pisanie (jako jednym z przejawów mowy, rozumianej w szerokim pojęciu)
- rozumie istotę czytania i pisanie jako nośnika informacji (międzyludzkiej komunikacji językowej)

### **Na co w szczególności zwracać uwagę:**

#### **Słuch**

- Słuch fizjologiczny – zdolność odbierania wszystkich dźwięków docierających do ucha ludzkiego. Prawidłowy słuch jest uwarunkowany prawidłową budową narządu słuchowego i prawidłowo funkcjonującymi strukturami mózgu.
- Słuch mowny (fonetyczny, fonemowy, fonematyczny) jest to umiejętność rozróżniania dźwięków mowy. Warunkiem wykształcenia się słuchu mownego jest prawidłowe funkcjonowanie słuchu fizjologicznego. Gdy dziecko nie słyszy mowa u niego nie wykształtuje się, w przypadku niedosłuchów mowa kształtuje się w sposób upośledzony.

## Rozumienie mowy

- Czy dziecko reaguje adekwatnie do wydawanych poleceń (uwzględnić należy wiek rozwojowy dziecka)
- Czy wskazuje przedmioty lub wykonuje czynności zgodnie z ich nazwą
- Czy reaguje na polecenia od razu, czy dopiero po kilku powtórzeniach

## Nadawanie mowy

- Wypowiedzi dziecka : dziecko, które ukończyło pięć lat powinno w sposób komunikatywny, zrozumiały dla otoczenia przekazywać swoje myśli. Niektórzy autorzy uważają, że dziecko w tym wieku jest w stanie opanować technikę mówienia. Inni twierdzą, że zakończenie rozwoju mowy odbywa się około siódmego roku życia.
- Moje doświadczenia z wieloletniej pracy z dzieckiem w tym wieku wskazuje, że większość tych dzieci charakteryzuje się nieukończonym rozwojem mowy lub licznymi zaburzeniami mowy.

## Poziom gramatyczny i leksykalny

- Dziecko powinno formułować poprawnie pod względem gramatycznym swoje wypowiedzi, umieć wypowiadać się zdaniami. Stosować adekwatnie elementy prozodyczne języka (intonację, akcentowanie).
- Powinny zanikać swoiste neologizmy dziecięce, w miarę wykształcania się świadomości językowej( „poszłam”- nie poszedłam, „psów”-nie „piesów” itp.), dziecko powinno już stosować przyimki i zaimki poprawnie.

## Artykulacja

- W tym wieku większość dzieci nie wymawia głosek **sz, ż, cz, dż**, zamieniając je najczęściej na **s, z, c, dz** oraz nie wymawia głoski **r**.

## Budowa narządów mownych i funkcje fizjologiczne

- Funkcje życiowe takie jak połykanie, ssanie, żucie czy oddychanie są podstawą do wykształtowania się właściwych wzorców kinestetyczno-ruchowych mowy. Jeśli funkcje te są zaburzone zaburzona będzie również artykulacja.

**W przypadku populacji dzieci w wieku przedszkolnym występują zjawiska nieprawidłowej mowy , mające różne podłoże:**

**NIEUKOŃCZONY ROZWÓJ MOWY:**

dziecko wykazuje się zrozumiałością wypowiedzi, zamienia dźwięki na takie, które są charakterystyczne dla wcześniejszego, poprzedzającego etapu rozwoju danego dźwięku. (np. trzylatek mówi siafa zamiast szafa, jowej zamiast rower, czterolatek lub pięciolatek powie safa, lowel). W takich przypadkach dziecko wymaga *stymulacji rozwoju mowy*.

**OPÓŹNIONY ROZWÓJ MOWY-** dziecko jest mało zrozumiałe, występują różne zaburzenia i opóźnienia w zakresie komunikacji. Zaleca się *intensywną stymulację* w zakresie uzupełniania zaburzonych funkcji.

**WADY WYMOWY I WADY MOWY** – dźwięki są wymawiane, ale w zdeformowany sposób lub zdeformowana jest mowa na jej innych poziomach. Wówczas prowadzi się *korekcję*. (np. międzyzębowa wymowa, gardłowe **R**, jąkanie itp.)

Największą rolę w kształtowaniu mowy dziecka ma środowisko domowe. Dziecko poprzez naśladownictwo kształtuje swoją kompetencję językową. Placówka przedszkolna natomiast wspiera środowisko rodzinne w kształtowaniu języka dziecka oferując specjalistyczne konsultacje i wewnętrzny system wspierania dziecka w tym zakresie. Jednak nic nie zastąpi troskliwej i systematycznej opieki rodziców, którzy stanowią emocjonalny filar rozwoju swojego dziecka. Zachęcam zatem do kontaktowania się z logopedą przedszkolnym w celu podtrzymania systematycznej i efektywnej współpracy w zakresie nabywania języka przez dziecko.

Dorota Kurek - logopeda